

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 22

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 40 oyru á 1. síðu, 30 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 29. mei 1943

Bláðið verður bílagt á posthúsinum, og kostar kr. 1,50 + porto um fjórðingsárið

17. árg.

Fólkaflokksins høvundar hava longu lisið deyðsdómin á veggnum yvir fólkaflokkinn.

Í neyðini rópa teir á sambandsmenn og sjálvstýrismenn um at taka hendur saman við teimum fyri at knasa socialistarnar.

Teir ásanna, at tað ikki ber til í longdini at fjala seg fyri arbeidsmanninum og fiskimanninum, at flokkurin ikki kann tæna bæði teim „haardkogte Matadorer“ og arbeidstjóðini.

Í „Føroyatíðind“ av 22. mai stendur ein athugalig grein, at hugalig tí hon er eitt neyðarróp frá einum fólkaflokksmanni, ið sær, at hin politiski útviklingurin má bera við sær, at hin arbeidandi fjøldin krevur „enten-eller; er du med eller imod“. Og tá má spælið „anses for ude, og Gevinsten, en stor Gevinst, falder som en ufrivillig Gave lige ned i den socialistiske Turban“.

Men hvør vil soleiðis heilt viðganga, at allar vónir eru slaktar.

Tað vil hesin fólkaflokkshevundin heldur ikki.

Hann sær bjargingina í samgonguni við sambandið og sjálvstýrið. (Hugsátt tykkum — við valesingini í minni — fólkaflokkinn tryggja um hjálp frá sambandinum og sjálvstýrinum)!

Hann er greiður yvir, at fólkaflokkurin ikki, um hann fær reinan meirluta, kann — alene — klare de uhyre Problemer, der vil høbe sig op om den. Og høvundin heldur fyri: „Da er Tiden kommet for Jóanes Patursson og Thorstein Petersen til at række en ærlig og venskabelig Haand ud mod Selvstyre og Samband og sammen med dem finde den nationale Redningsline, hvorefter alle vil kunne vandre og derved redde Landet udefra saavel som indefra“.

Soleiðis liggur á teim til fólkaflokksvalið so stórreypandi fólkaflokksmonnum.

Á dú, á dú! segði maðurin.

Nú ríða longu við deyðsmerkinum brenndum á ennið, og aftaná ein so stóran sigur!

(Framhald á fjórðu síðu.)

Føroyingum at hava stórvegis samband við land í Grønlandi. Henda talan gjørdi ræðuligan skaða — sjálvandi!

Hetta stóra skip fingur so nakrir fólkaflokksmenn til privata ogn.

„Ananu“ fór til Grønlands.

Ferðin eydnaðist sum væntað, segdu menn við undantøk av nøkrum „risaskeivum“ „dispositionum“.

Menn væntaðu at á aftur vildi verða hildið.

Fólkaflokksins oddafiskar skuldu jú sýna, at teirra arbeiði og interessa var landsins arbeiði og landsins interessa fyri fiskimonnum.

Men hvat hendi?

Áðrenn nakar visti av, høvdu teir gævu harrar selt „Ananu“.

Teir nýttu fyrsta besta kjansin at nýta „Ananu“ til privata spekulation at tjena sær sjálvum ein munandi pening.

Landsuppgávuna við „Ananu“ fyri at tjena fiskimonnum, hana skutu teir á bláman so skjótt hon ikki passaði inn í teirra privat-spekulatiónum.

— — —

Teir mongu fiskimenninir, ið sótu og gleddu seg til at sleppa við „Ananu“ til fiskiskaps í Grønlandi og allar familjurnar, ið vóru knýttar til teir, vóru sum helslign.

— — —

Trolararnir og skonnartirnar.

So kom gølan um trolararnar og tær stóru skonnartirnar.

Tá ið trolararnir vórðu keyptir, varð tað eisini gjørt av kærleika til fiskimenninir.

Trolararnir flutu á jøvnum, men vóru í friðartíð eingin gullgrúpa.

Tá ið so kríggið kom og ræðuliga hægir prísir vórðu bjóðaðir í Bretlandi fyri trolararnar aftur, vildu fólkaflokksku reiðararnir selja teir og tær stóru skonnartirnar. Men javnaðarmennu fingu ígjøgnum, at selan av skipum út av landinum varð noktað. Tá vildu teir drepast bæði á verunevnd og uttan fyri. Tessverri fingu teir selt „Sildberan“ og „Nørðstjernuna“ og „Slúkin“.

Løgtingsvalið verður at standa um:

1) Heimaræðisstøðuna.

við lóggávuvaldi, fullum og heilum rætti fyri føroyskum flaggi og føroyska málinum í øllum føri á landi og við einari social vinnuvegaligar umskipan og fylking av arbeidsmonnunum og fiskimonnum til ein samlaðan kraftarpolitikk í sóknarstýrum, á tingi og í ølluð fólkis umbodum.

2) Loysingarstøðuna

ið hjá fólkaflokkinum viðvikjandi okkara innlendispolitikki merkir tað sama sum ein 100 procents privatkapitalistisk verjan og fylking av stórreiðarum, stórgrossistum, stórkeypmonnum, stórbóndum og øllum peningamonnum.

3) Tað gomlu sambandsstøðuna við somu statsrættisligu viðurskiftum sum undan krígunum eins og somu knæsetan av teim privatkapitalistisku princippunum.

Javnaðarmenn fylkjast til verju um tað fyrstu støðuna.

Hugsu nú í góðari tíð um hvørja støðu tú, lesari, eigur at taka 24. august 1943.

Viðmerkingar.

„Hvalbingur“

skrivar í vikuni „Dagblaðnum“ eitt verjupetti fyri fólkaflokkinn og eitt álöp á javnaðarmenn, fyrst og fremst P. M. Dam.

Dulnevni er „Hvalbingur“, men ræddin er P.P.s.

Roynt verður at sópa skarn yvir tað arbeiði, ið javnaðarmenn verunliga hava gjørt fyri Hvalbiar sókn.

Maður gongur við prógv fyri ikki at eiga evnir at gera mun á sannleika og ósannleika.

Hesin høvundin er ikki betri. Tí ósannari briksl enn tað, ið hann stoytir yvir javnaðarmenn kann illa hugsast.

Javnaðarflokksins „positiva“ og fólkaflokksins „negativa“ arbeiði fyri Hvalbingar.

„Hvalbingur“ suffar yvir, hvussu

Fólkaflokksku gøtur.

„Skipagølan.“

II.

Fólkaflokkurin og skipasurningurin.

Varð gingið fólkaflokksku keypmonnum og stórreiðarum til vildar, sótu vit farleysir viðvikjandi langfarandi góðum skipum.

Fólkaflokksmenn reypa sær av, at tað eru teir, ið hava skipini, og sum seta alt til fyri at fáa skip.

Men hvat er sannleikin?

„Ananu“

Sum menn minnst, skuldu fiskimenn fáa eina ávísu peningahædd til leigu av skonnartum til fiski-

skaps í Grønlandi.

Tann royndin fór fyri skeytið. Hvussu og hvi skulu vit ikki í hesari syftu koma inn uppá.

Eitt úrslit kom kortini burtur úr skonnartaroyndini: Vinnuflokksreiðarar fingu peningin til keyp av „Ananu“. Teir gævu harrar breggjáðu av, at fingur Føroyingar hetta stóra far vildi grønlandstrætan vera loyst. Eitt so stórt móðurskip vildi gera tað óneyðugt hjá